

Viite

Asia

Duuman jäsenten kysely IPE:n ja Titan-yhtymän toiminnasta

Asiasanat	VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS
Hoitaa UM	ITÄ-22
Hoitaa UE	MOS
Koordinoi	
Tiedoksi	ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-03 BER; PET; PIE FINPRO; KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MMM/MEO; MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; TEKNOLOGIATEOLLISUUS; VM; YM

15 duuman jäsentä teki 03.11 parlamentaarisen kyselyn pääsyyttäjä V. Ustinoville, FSB:n johtaja N. Patruševille ja sisäministeri B. Gryzloville IPE:n ja Titan-yhtymän johdon epäillyistä vero- ja muista rikoksista.

Kyselyssä pyydetään tutkimaan yritysten yksityistämisen tapahtumia ja epäiltyä veronkiertoa offshore-tytäryhtiöiden avulla. Väitetyt rikokset ovat samanlaisia, joista Jukosin johtoa epäillään.

Metsäteollisuuden omistuskiistan painopiste on siirtynyt osakekauppoja koskevasta oikeudenkäynnestä epäillyn veronkierron selvittelyyn, jossa osapuolina ovat IPE:n ja Titanin johtaja sekä valtio. Tiedotusvälineissä esitetään kuitenkin epäilyjä, että Deripaskan ryhmä olisi jotenkin mukana asiassa.

Taustaa

Z. Smuškinin johtaman Ilim Pulp Enterprisesin (IPE) ja **O. Deripaskan** hallitseman Bazovyy Element-yhtymän metsäteollisuusryhmän Continental Managementin välinen kiista Kotlaksen ja Bratskin kombinaattien omistuksesta on jatkunut lähes kaksi vuotta. Tänä vuonna on selvinnyt, että kiista koskee muitakin alan yrityksiä ja monet nykyiset omistajat pelkäävät vihamielistä valtausta Deripaskan suunnalta (kts. MOS0035-79). Prosessissa on käyty jatkuvaa tiedotussotaa ja ns. "administratiivista resurssia" eli tilattuja viranomaistoimia katsotaan käytetyin. Syksyn mittaan sisäasiainministeriön tutkijat ovat suorittaneet perusteellisen etsinnän sekä IPE:n että Titan-yhtymän pääkonttoreissa (kts. MOS0035-89).

IPE:n lainoittajille osoitettuun 17.10 Kommersantissa sivun mainoksena julkaistuun varoitteeseen yhtiön rahoituksen riskeistä IPE vastasi julkaisemalla samassa lehdessä 23.10 sivun mainoksena tietoja sille myönteisistä oikeuden päätöksistä, tietoja yhtiön taloudesta sekä Narodny-pankin ja Reiffeisenbankin johtajien myönteisiä lausuntoja.

Lesnaja Gazeta kertoi 21.10 IPE:n Ust-Iliskin kombinaattia koskevasta mustamaalauskampanjasta. Suunnitelmallisesti oli julkistettu tietoja satojen työntekijöiden mielenosoituksista vaikka lehden mukaan todellisuudessa oli ollut kysymys vain muutaman työntekijän mielenilmauksista.

Lesprom.ru uutisoi 23.10, että duuman turvallisuuskomitean varapuheenjohtaja **P. Burdukov** oli kertonut tiedotusvälineille IPE:n toteuttavan veronkiertoa klassisella tavalla ulkomaisten tytäryhtiöiden avulla. Burdukovin mukaan yhtiö ei ole kiinnostunut toiminnan kehittämisestä ja työntekijöiden palkoista. Hän kertoi olevansa valmis tekemään parlamentaarisen kyselyn viranomaisille, jos IPE:ä kritisoivat henkilöt kääntyvät hänen puoleensa. IPE:n tiedotus oli todennut, että Ust-Iliskissä ei ole mitään mielenosoituksia ja kombinaattien tuotteita myydään käyvillä hinnoilla.

Duuman jäsenten kysely

15 duuman jäsentä teki 03.11 parlamentaarisen kyselyn [deputatskij zapros] pääsyyttäjä **V. Ustinoville**, FSB:n johtaja **N. Patruševille** ja sisäministeri **B. Gryzloville**. Kysely julkaistiin 05.11 ilmoituksena Kommersantissa. Kyselyn allekirjoittajina olivat **P. Burdukov, Ju. Nikiforenko, A. Mäki, N. Arefjev, A. Puzanovskij, V. Alksins, S. Kolesnikov, A. Novikov, G. Majtakov, I. Lebedev, E. Solomatin, M. Hakimov, L. Majejskij, E. Zjablitsev** ja **S. Ššaurin**. Seuraavassa esitetään tiivistelmä kyselyn sisällöstä:

Metsäteollisuuden kriminalisoitunut tilanne uhkaa maan kansallista taloudellista turvallisuutta. Koska aikaisemmat kyselyt eivät ole johtaneet mihinkään, käännyimme uudelleen puoleenne. Olemme valmiita julkistamaan tietomme IPE:n ja Titanin johdon rahanpesusta, jossa on mukana korkeita hallinnon edustajia. Tiedossa on, että IPE:n johto rikkoi lakia ja investointisopimuksen ehtoja Kotlaksen kombinaatin yksityistämässä. Tarkastusviraston mukaan 180 mrd ruplan summaa ei käytetty investointeihin sopimuksen edellyttämällä tavalla vaan se maksettiin heti takaisin. Toiminta on rikoslain vastaista.

Arkangelissa voidaan epäillä Titanin pääjohtaja **V. Kruptšakin** toimien laillisuutta, kun hän siirsi yhtiön osake-enemmistön itävaltalaiselle Pulp Mill Holdingille. Tämä merkitsee tulojen menetystä Venäjän valtiolle. Arkangelin syyttäjä pysäytti ilman perusteita asian tutkimisen.

Kotlaksen kombinaatin omistaja IPE ja Arkangelin kombinaatin omistaja Titan ovat toteuttaneet periaatetta "tulojen maksimointi ilman investointeja". Tähän kuuluu verojen välttely ja pääoman siirto ulkomaille. Yritysten tuotteet myydään alle markkinahintojen offshore-tytäryhtiöille, jotka myyvät ne edelleen käypään hintaan. On välttämätöntä tehdä oikeudellinen arvio tästä toiminnasta.

Mukana on paljon muita laittomuuksia kuten osakkaiden tappoja, tutkintaorganisaatioiden työntekijöiden pahoinpitelyjä, valtion edustajan yhtiökokoukseen pääsyn estäminen, asiakirjojen väärennyksiä, yritysten suunniteltuja konkurssseja, henkilöiden laitonta seurantaa ja puhelinkuuntelua yms.

Lähes kaikista laittomuuksista on tehty rikosilmoitus ja asioita on selvitetty mutta kyseessä olevien henkilöiden toimintaa ei ole tutkittu objektiivisesti. Lain tulee olla sama kaikille, eikä sitä voida soveltaa valikoiden.

Tässä yhteydessä on syytä huomata se, että rikkomukset ovat samanlaisia kuin ne, joista on nostettu prosessi Jukosin johdon suhteen.

Koska oikeuslaitos ei reagoi, seurauksena on kontrolloimaton luonnonvarojen käyttö, josta saadun tu-
lon IPE:n ja Titanin kontrolloimat yritykset ohjaavat ulkomaille offshore-yhtiöiden kautta. Toiminta
loukkaa myös näiden yritysten muiden omistajien etuja. Pyydämme tutkimaan tässä esitetyt asiat ja
ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Arviointia

Kyseessä ei ole vain duuman vaalien alla käynnistetty kampanja, sillä allekirjoittajista Mäki ja Koles-
nikov ovat ottaneet asiaan kantaa jo vuonna 2002. Myös eräät sellaiset duuman jäsenet, jotka eivät ole
nyt allekirjoittajina, ovat aikaisemmin arvostelleet IPE:ä. Toisaalta taas eräät muut duuman jäsenet
ovat esittäneet IPE:ä puoltavia lausuntoja. Tunnetuin heistä on duuman luonnonvarakomitean puheen-
johtaja **A. Beljakov**.

Allekirjoittajat ovat eri puolilta Venäjää ja monista eri puolueista; agraaripuolue, kommunistit,
žirinovskilaiset, regionien ryhmä ja oikeistovoimien liitto. Mukana ei ole yhtään Yhtenäisen Venäjän
edustajaa. Näin kyselyä ei voida pitää jonkin alueen edustajien tai yhden puolueen hankkeena.

Kommersant käsitteli asiaa 06.11. Edustaja Arefjevin avustaja kertoo, että tämä on kuudes edustajien
kysely asiasta, jota on käsitelty kolme kertaa duuman omaisuuskomiteassa. Edustaja Majevskij kertoo
lehdelle kyselyn sisältöä todeten, että Kotlas yksityistettiin käytetyn auton hinnalla. Hän arvioi, että
valtion verotappiot ovat suuruusluokkaa 100 MUSD Kotlaksen kohdalla ja kymmeniä miljoonia dolla-
reita Arkangelin kombinaatin suhteen. Arkangelin kombinaatin talousjohtaja **Ju. Ševelev** painottaa
yhtiön toiminnan laillisuutta. Hän sanoo kyselyn huolestuttavan yhtiötä, "sillä nyt on siirrytty panette-
lusta sotaan". Kruptšakin edustaja sanoo, että vastustajien tavoitteena on saada Kruptšak oikeuteen ja
mahdollisesti pois maasta, jotta uudet omistajat voisivat ottaa yrityksen haltuunsa. IPE:n viestintäjohtaja
S. Bytškov kertoo, että kahden vuoden aikana on ollut useita kyselyjä ja eri viranomaiset ovat
tehneet Kotlaksen kombinaatissa 46 tarkastusta. Hän arvioi, että tämä kysely antaa Continental Mana-
gementille aineksia "administratiivisen resurssin" käyttöön. Continental Managementista kiistetään
tiukasti yhtiön yhteys kyselyyn. Pääsyyttäjän ja sisäasiainministeriön edustajat eivät kommentoi asiaa.

Vedomosti kertoi 29.10, että Yhtenäinen Venäjä on erottanut duuman vaaleissa ehdokkaana olevan
Titan-yhtymän pääjohtajan V. Kruptšakin. Syyksi mainitaan puolueen periaatteiden vastainen toimin-
ta. Myös kytkentään metsäteollisuuden omistuskiihtaan viitataan.

Sekä IPE:n että Continental Managementin toiminnasta kerrotaan myös myönteisiä uutisia. Viimeksi
05.11 Lesprom.ru kertoi, että Continental Management on periaatteessa sopinut Krasnojarskin piirin
hallinnon kanssa 50 milj. euron metsäteollisuusinvestoinneista. IPE:n kombinaattien toiminnan vo-
lyymi oli kasvanut tammi-syyskuussa 2003 7.3 % edellisestä vuodesta eli selvästi enemmän kuin alan
kasvu keskimäärin.

Kyselyssä todetaan, että väärinkäytökset ovat identtisiä verrattuna niihin, joista Jukosin johtoa syyte-
tään. Nähtäväksi jää kehittykö prosessi samaan tapaan. Toisaalta on muistettava, että IPE:n ja Titanin
kilpailijan ja niiden painostuksesta epäillyn O. Deripaskan arvioidaan olevan ensimmäisten joukossa,
jos oligarkkien toiminnan selvittelyä jatketaan vielä Jukosin prosessin jälkeen. IPE:n johdolla ei tiettä-
västi ole poliittisia pyrkimyksiä ja Kruptšakin kariutunut ehdokkuus duuman vaaleissa oli vaatimaton
poliittinen aktiviteetti.

Kyselyssä esitetyt epäillyt laittomuudet ovat yksityistämissopimusten rikkomuksia tai veronkiertoa,
joista veronkierto-teema on painottunut viime kuukausina. On syytä muistaa, että presidentti **Putin** on
todennut, että koko yksityistämisprosessin tutkintaan ei lähdetä. Verorikosten suhteen ei luonnollises-
tikan ole mitään poliittisen tason kannanottoja ja niiden tutkinnan tulisi sujua normaalisti.

Prosessi alkoi juridisena kiistana Kotlaksen ja Bratskin kombinaattien omistuksesta. IPE on voittanut lähes kaikki näistä asioista käydyt oikeudenkäynnit ja asia alkaa olla loppuun käsitelty. Jos IPE:n ja Titanin johtoa vastaan käynnistetään deputaattien esittämä tutkinta ja rikkomuksia todetaan, ei seurauksena ole vallan siirtyminen suoraan Deripaskan ryhmälle. Lähinnä kai valtion ote näistä yrityksistä vahvistuisi mahdollisten korvausten ym. kautta. Tästä huolimatta tiedotusvälineissä esitetään epäilyjä siihen suuntaan, että Deripaska olisi vaikuttamassa selvityksiin tavoitteena vallan saanti kohteena olevissa yrityksissä.

LIITTEET -